

NORGES BANKS UTLÅNSUNDERSØKELSE

Høyere låneetterspørsel fra husholdningene

2. KVARTAL 2018
PUBLISERT: 02.08.2018

UNDERSØKELSEN ER GJENNOMFØRT I PERIODEN
22. JUNI – 12. JULI 2018

NORGES BANK

Norges Banks kvartalsvise utlånsundersøkelse er en kvalitativ spørreundersøkelse om bankenes kredittpraksis og hvordan de vurderer etterspørsel etter lån. De ti største bankene i det norske lånemarkedet deltar i undersøkelsen: DNB, Nordea, Danske Bank, Handelsbanken, Sparebank 1 SR-bank, Sparebank 1 Østlandet, Sparebank 1 SMN, Sparebank 1 Nord-Norge, Sparebanken Vest og Sparebanken Sør. Undersøkelsen ble første gang gjennomført etter 4. kvartal 2007.

Spørsmålene skiller mellom lån til husholdninger og lån til ikke-finansielle foretak. Bankene blir bedt om å angi endringer i låneetterspørsel, kredittpraksis og betingelser fra det nest siste kvartalet til det kvartalet som nettopp er avsluttet. De blir også bedt om å sammenligne utviklingen i kvartalet som nettopp er avsluttet med forventningene til kommende kvartal. Spørsmålene besvares ved å krysse av på en skala med fem alternativer: økt mye, økt noe, ingen endring, falt noe, falt mye. I figurene i undersøkelsen er svaralternativene konvertert til en tallskala som går fra +2 til -2. Dersom alle bankene i utvalget har svart at etterspørselen har økt noe, blir verdien i figuren 1. Dersom alle svarer at etterspørselen har økt mye, blir verdien 2. Svarene er aggregert og vektet slik at de gjenspeiler størrelsen på bankenes gjennomsnittlige utlånsvolum de siste par årene.

Fra og med 3. kvartal 2016 er det gjort enkelte endringer i spørsmålene i utlånsundersøkelsen og måten resultatene rapporteres. Endringene er små og har ikke resultert i brudd i tallseriene. Norges Bank Staff Memo 17/2016, [«Bankenes etterspørsel og kredittpraksis siden 2008: Resultater fra Norges Banks utlånsundersøkelse»](#), gjør rede for erfaringer med utlånsundersøkelsen.

Norges Banks utlånsundersøkelse 2. kvartal 2018

Etterspørselen etter lån fra husholdningene økte i 2. kvartal 2018, mens låneetterspørselen fra ikke-finansielle foretak var uendret. Kredittpraktisen overfor både husholdninger og foretak var lite endret og bankene venter å holde kredittpraktisen om lag uendret også i 3. kvartal. Utlånsmarginene på lån til husholdninger falt noe, drevet av økte finansieringskostnader. Utlånsmarginen på lån til foretak var tilnærmet uendret.

Utlån til husholdninger

Husholdningenes samlede etterspørsel etter boliglån økte i 2. kvartal, se figur 1. Bankene rapporterte om økt etterspørsel etter førstehjemslån, mens etterspørselen etter fastrentelån var lite endret, se figur 3. Samlet låneetterspørsel økte mer enn det bankene ventet i 1. kvartal, mens etterspørselen etter fastrentelån økte betydelig mindre enn ventet. Bankene venter lite endret låneetterspørsel i 3. kvartal.

Bankene rapporterte om uendret kredittpraktis overfor husholdningene i 2. kvartal og venter å holde kredittpraktisen om lag uendret i 3. kvartal, se figur 2 og 4. Det var ikke vesentlige endringer i enkeltfaktorene som påvirker kredittpraktisen, og lånebetingelsene var om lag uendret, se figur 5 til 8.

Bankene rapporterte om reduserte utlånsmarginer drevet av noe høyere finansieringskostnader sammen med om lag uendret rentenivå, se figur 9 og 10. Litt sterkere konkurranse har bidratt til lavere marginer. I 3. kvartal venter bankene at Norges Banks styringsrente øker litt. Bankene rapporterte at de venter kun mindre endringer i utlånsmarginer, finansieringskostnader og utlånsrenter. De venter litt sterkere konkurranse også i 3. kvartal.

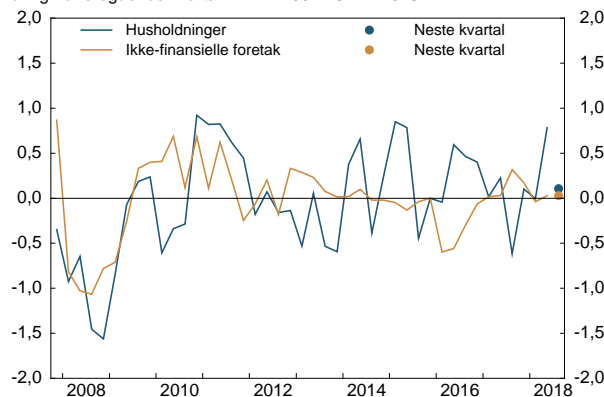
Utlån til ikke-finansielle foretak

Etterspørselen etter lån fra ikke-finansielle foretak var uendret i 2. kvartal og det ventes ingen endringer i neste kvartal, se figur 1 og 11.

Bankenes kredittpraktis overfor foretakene var om lag uendret i 2. kvartal, i tråd med forventningene i forrige kvartal, se figur 2 og 12. Det var ingen vesentlige endringer i enkeltfaktorer som påvirker kredittpraktisen, og lånebetingelsene var tilnærmet uendret, se figur 13 til 16. Bankene venter å holde kredittpraktisen om lag uendret i 3. kvartal.

Bankene rapporterte om litt høyere renter på lån til foretak i 2. kvartal, som ventet i 1. kvartal, se figur 17 og 18. Bankenes utlånsmarginer var tilnærmet uendret. De rapporterte om litt sterkere konkurranse. I 3. kvartal venter bankene noe økning i styringsrenten, men de venter ingen endring i utlånsmarginene.

Figur 1 Etterspørsel etter lån fra husholdninger¹ og ikke-finansielle foretak². Endring fra foregående kvartal.³ 4. kv. 2007 - 3. kv. 2018

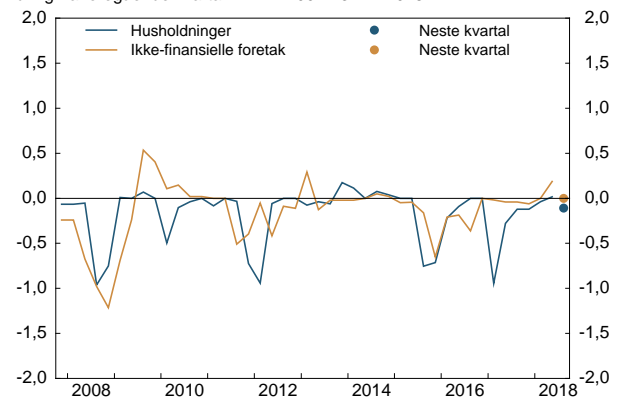
¹ Lån med pant i bolig

² Samlede lån til ikke-finansielle foretak

³ 2/1 = Øker mye/noe, 0 = Om lag uendret, -1/-2 = Faller noe/mye

Kilde: Norges Bank

Figur 2 Kredittpraktis overfor husholdninger¹ og ikke-finansielle foretak². Endring fra foregående kvartal.³ 4. kv. 2007 - 3. kv. 2018

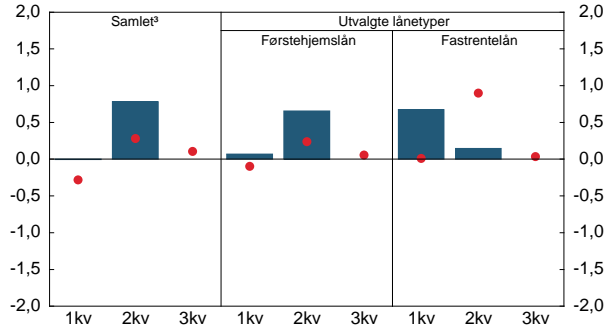
¹ Lån med pant i bolig

² Samlede lån til ikke-finansielle foretak

³ 2/1 = Mye/noe lettere å få lån, 0 = Om lag uendret, -1/-2 = Strammet til noe/mye

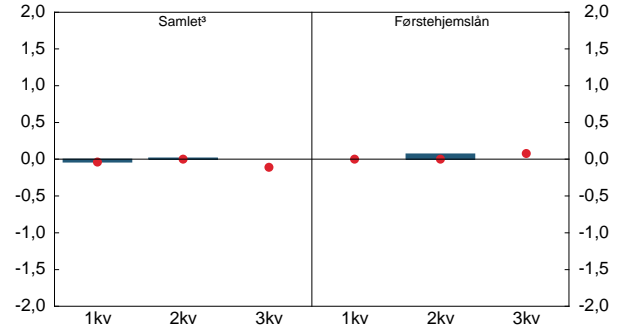
Kilde: Norges Bank

Figur 3 Husholdningenes etterspørsel etter lån med pant i bolig.¹ Endring fra foregående kvartal.² 1. kv. 2018 - 3. kv. 2018

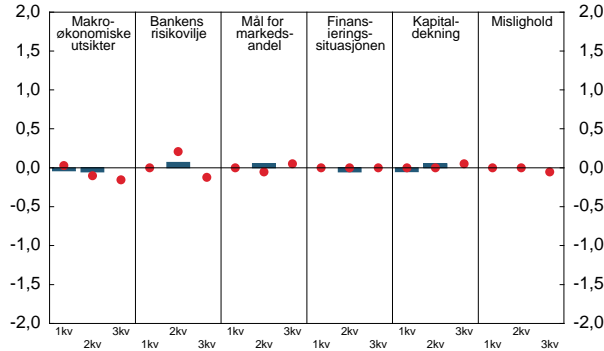
¹ Blå søyler viser rapportert utvikling i gjeldende kvartal.
 Røde punkter viser forventet utvikling, rapportert foregående kvartal
² 2/1 = Øker mye/noe, 0 = Om lag uendret, -1/-2 = Faller noe/mye
³ Samlet etterspørsel er summen av etterspørsel etter førstehjemslån, fastrentelån og alle andre lån med pant i bolig (etter utgjør hovedvekten)
 Kilde: Norges Bank

Figur 4 Kredittpraksis overfor husholdninger.¹ Endring fra foregående kvartal.² 1. kv. 2018 - 3. kv. 2018

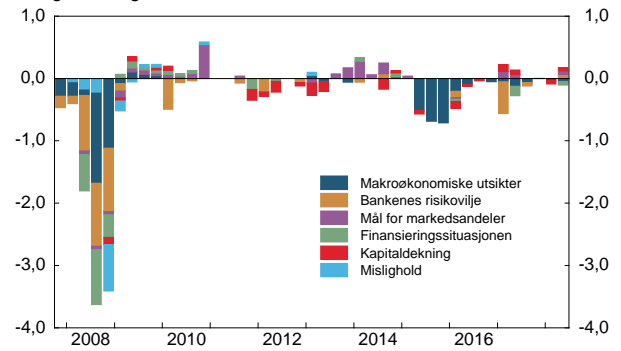
¹ Blå søyler viser rapportert utvikling i gjeldende kvartal.
 Røde punkter viser forventet utvikling, rapportert foregående kvartal
² 2/1 = Mye/noe lettere å få lån, 0 = Om lag uendret, -1/-2 = Strammet til noe/my
³ Samlet kredittpraksis er kredittpraksis for førstehjemslån og alle andre lån med pant i bolig (som utgjør hovedvekten)
 Kilde: Norges Bank

Figur 5 Faktorer som påvirker kredittpraksisen overfor husholdninger.¹ Endring fra foregående kvartal.² 1. kv. 2018 - 3. kv. 2018

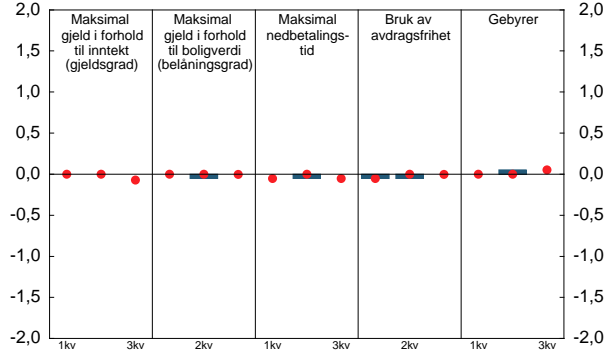
¹ Blå søyler viser rapportert utvikling i gjeldende kvartal.
 Røde punkter viser forventet utvikling, rapportert foregående kvartal
² 2/1 = Betydelig/Noe lettere å få lån, 0 = Ingen endring, -1/-2 = Noe/Betydelig innstramning
 Kilde: Norges Bank

Figur 6 Faktorer som påvirker kredittpraksisen overfor husholdninger.¹ Endring fra foregående kvartal.² 4. kv. 2007 - 2. kv. 2018

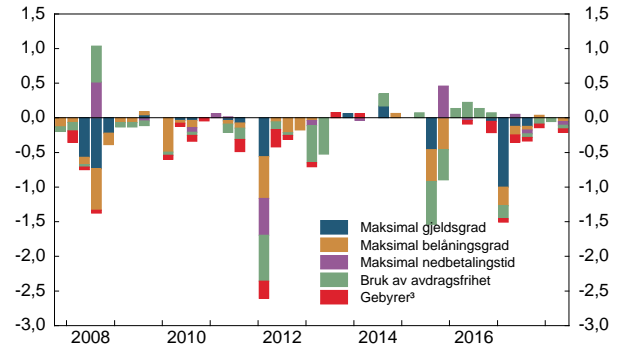
¹ Alle faktorene bankene har oppgitt er summert.
 Dersom alle bankene svarer "økt mye" på alle faktorene blir samlet verdi 12.
² 2/1 = Betydelig/Noe lettere å få lån, 0 = Ingen endring, -1/-2 = Noe/Betydelig innstramning
 Kilde: Norges Bank

Figur 7 Lånebetingelser overfor husholdninger.¹ Endring fra foregående kvartal.² 1. kv. 2018 - 3. kv. 2018

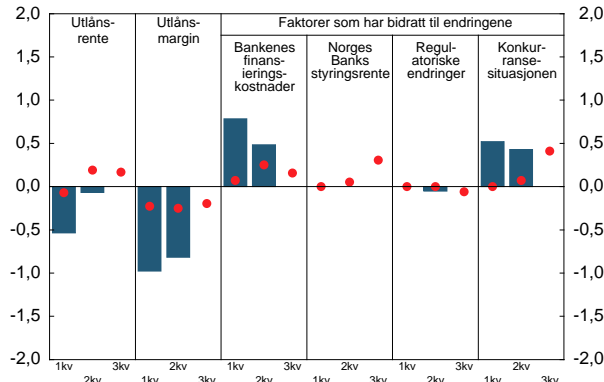
¹ Blå søyler viser rapportert utvikling i gjeldende kvartal.
 Røde punkter viser forventet utvikling, rapportert foregående kvartal
² 2/1 = Øker mye/noe, 0 = Om lag uendret, -1/-2 = Faller noe/mye
 Kilde: Norges Bank

Figur 8 Lånebetingelser overfor husholdninger.¹ Endring fra foregående kvartal.² 4. kv. 2007 - 2. kv. 2018

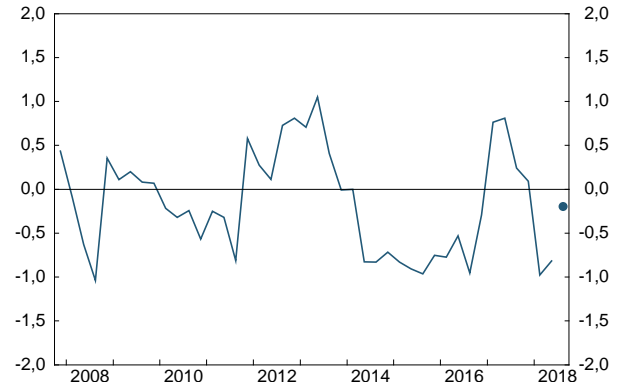
¹ Alle faktorene bankene har oppgitt er summert.
 Dersom alle bankene svarer "økt mye" på alle faktorene blir samlet verdi 10.
² 2/1 = Øker mye/noe, 0 = Om lag uendret, -1/-2 = Faller noe/mye
³ Gebyrserien er negativisert fordi økte gebyrer gjør det vanskeligere å få lån
 Kilde: Norges Bank

Figur 9 Utlånsrente og utlånsmargin.¹ Lån til husholdninger. Endring fra foregående kvartal.² 1. kv. 2018 - 3. kv. 2018

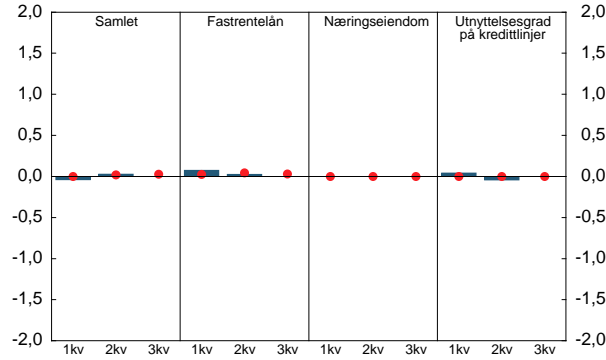
¹ Blå søyler viser rapportert utvikling i gjeldende kvartal.
 Røde punkter viser forventet utvikling, rapportert foregående kvartal
² 2/1 = Øker mye/noe, 0 = Om lag uendret, -1/-2 = Faller noe/mye
 Kilde: Norges Bank

Figur 10 Utlånsmargin på samlede lån med pant i bolig til husholdninger.¹ Endring fra foregående kvartal.² 4. kv. 2007 - 3. kv. 2018

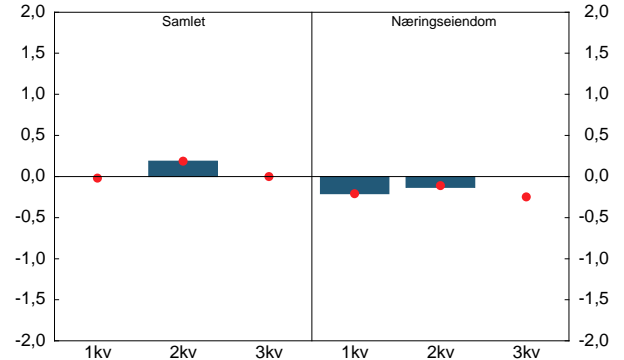
¹ Blå linje viser rapportert utvikling i gjeldende kvartal.
 Blått punkt viser forventet utvikling neste kvartal
² 2/1 = Øker mye/noe, 0 = Om lag uendret, -1/-2 = Faller noe/mye
 Kilde: Norges Bank

Figur 11 Etterspørsel etter lån fra ikke-finansielle foretak.¹
Endring fra foregående kvartal.² 1. kv. 2018 - 3. kv. 2018

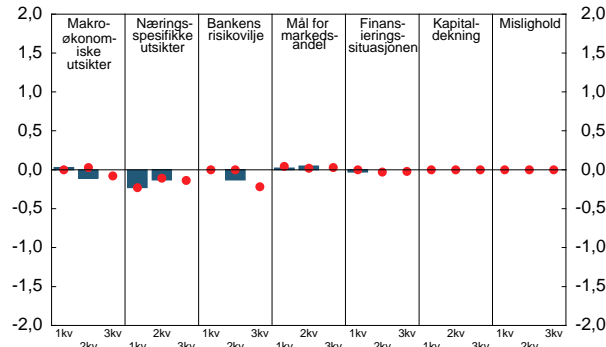
¹ Blå søyler viser rapportert utvikling i gjeldende kvartal.
Røde punkter viser forventet utvikling, rapportert foregående kvartal
² 2/1 = Øker mye/noe, 0 = Om lag uendret, -1/-2 = Faller noe/mye
Kilde: Norges Bank

Figur 12 Kredittp praksis overfor ikke-finansielle foretak.¹
Endring fra foregående kvartal.² 1. kv. 2018 - 3. kv. 2018

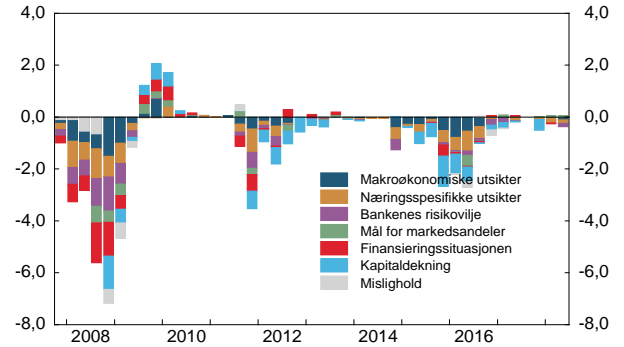
¹ Blå søyler viser rapportert utvikling i gjeldende kvartal.
Røde punkter viser forventet utvikling, rapportert foregående kvartal
² 2/1 = Mye/noe lettere å få lån, 0 = Om lag uendret, -1/-2 = Strammet til noe/mye
Kilde: Norges Bank

Figur 13 Faktorer som påvirker kredittp praksisen overfor ikke-finansielle foretak.
Endring fra foregående kvartal.² 1. kv. 2018 - 3. kv. 2018

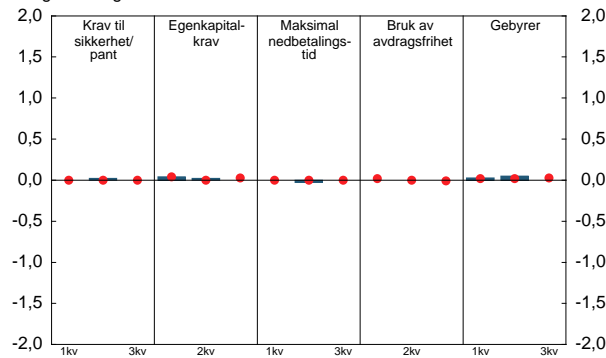
¹ Blå søyler viser rapportert utvikling i gjeldende kvartal.
Røde punkter viser forventet utvikling, rapportert foregående kvartal
² 2/1 = Betydelig/Noe lettere å få lån, 0 = Ingen endring, -1/-2 = Noe/Betydelig innstramning
Kilde: Norges Bank

Figur 14 Faktorer som påvirker kredittp praksisen overfor ikke-finansielle foretak.
Endring fra foregående kvartal.² 4. kv. 2007 - 2. kv. 2018

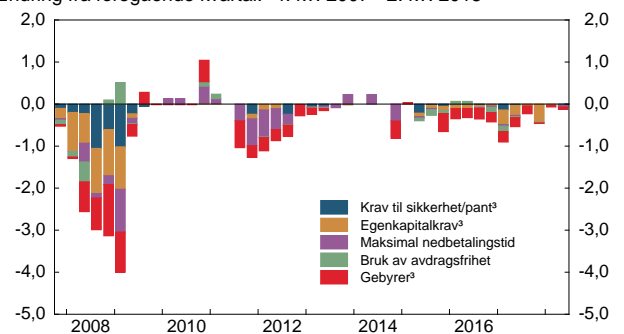
¹ Alle faktorene bankene har oppgitt er summert.
Dersom alle bankene svarer "økt mye" på alle faktorene blir samlet verdi 14
² 2/1 = Betydelig/Noe lettere å få lån, 0 = Ingen endring, -1/-2 = Noe/Betydelig innstramning
Kilde: Norges Bank

Figur 15 Lånebetingelser overfor ikke-finansielle foretak.¹
Endring fra foregående kvartal.² 1. kv. 2018 - 3. kv. 2018

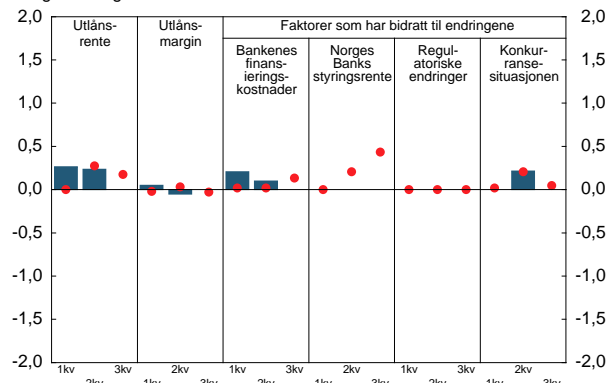
¹ Blå søyler viser rapportert utvikling i gjeldende kvartal.
Røde punkter viser forventet utvikling, rapportert foregående kvartal
² 2/1 = Øker mye/noe, 0 = Om lag uendret, -1/-2 = Faller noe/mye
Kilde: Norges Bank

Figur 16 Lånebetingelser overfor ikke-finansielle foretak.¹
Endring fra foregående kvartal.² 4. kv. 2007 - 2. kv. 2018

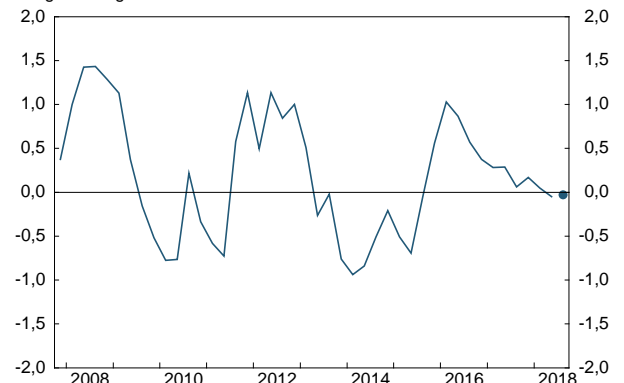
¹ Alle faktorene bankene har oppgitt er summert.
Dersom alle bankene svarer "økt mye" på alle faktorene blir samlet verdi 10
² 2/1 = Øker mye/noe, 0 = Om lag uendret, -1/-2 = Faller noe/mye
³ Økning i 3-seriene betyr at det blir vanskeligere å få lån.
I figuren er seriene derfor negativisert
Kilde: Norges Bank

Figur 17 Utlånsrente og utlånsmargin.¹ Lån til ikke-finansielle foretak.
Endring fra foregående kvartal.² 1. kv. 2018 - 3. kv. 2018

¹ Blå søyler viser rapportert utvikling i gjeldende kvartal.
Røde punkter viser forventet utvikling, rapportert foregående kvartal
² 2/1 = Øker mye/noe, 0 = Om lag uendret, -1/-2 = Faller noe/mye
Kilde: Norges Bank

Figur 18 Utlånsmargin på samlede lån til ikke-finansielle foretak.¹
Endring fra foregående kvartal.² 4. kv. 2007 - 3. kv. 2018

¹ Blå linje viser rapportert utvikling i gjeldende kvartal.
Blått punkt viser forventet utvikling neste kvartal
² 2/1 = Øker mye/noe, 0 = Om lag uendret, -1/-2 = Faller noe/mye
Kilde: Norges Bank